

Zákamenné

Zákamenne

Zákamenné (pol. Zakamienny Klin) leży w Dolinie Podbeskidzkiej, a konkretnie w Kotlinie Zákamenskiej, która powstała w wyniku erozji potoków Klinianka i Zásihl'anka. Wschodnia część wsi jest pagórkowata i górzysta, w dużej mierze pozbawiona lasów, przechodzi na zachodzie w lesiste góry Beskidu Słowackiego.

W 1615 roku, w dzień św. Jakuba, hrabia Juraj Thurzo powierzył wołochom Pawłowi Brezinickiemu i Jurajowi Reguliemu zadanie założenia wsi, którą nazwali Kamenská, później Kamenný Klin, Zákamenský Klin, a ostatecznie Zákamenné. W roku 1659 wieś liczyła 418 mieszkańców.

Tereny wokół wsi były nieurodzajne, często występowały silne burze z gradobiciem, które niszczyły uprawy, zalewały domy i drogi oraz burzyły mosty na rzekach. Urodzajnymi roślinami był tylko owies i ziemniaki. Wieś była położona wysoko w górach, gdzie żyły wilki zagrażające zabudowaniom. Mieszkańcy zajmowali się hodowlą bydła i owiec, spławianiem drewna, wyrębem lasów, przetwórstwem drewna, garbarstwem, produkcją płótna, sukna, handlem oraz rzemiosłem. Sprzedawali swoje wyroby na targowiskach w Polsce, w Námostowie, Trstenie, Tvrdošinie i Dolnym Kubinie. W latach 1715-1716, podczas zimy, 30 rodzin wyjechało z Zákamennego na tzw. Dolną Ziemię (Wielką Nizinę Węgierską), aby nie umrzeć z głodu w swojej rodzinnej wsi. W latach 1739, 1831 i 1873 Zakamienny Klin nawiedzały zarazy z Galicji.

W 1777 roku w Zákamennem założono Nadleśnictwo, a w latach 1864-

1873 działał tu leśniczy William Rowland. W 1859 roku utworzono wspólnotę gruntową, która brała udział w budowie wsi. W XIX w. Zákamenné stało się centrum handlu. W 1875 roku zbudowano tu pierwszy tartak na Orawie. Z kolei do spławiania drewna wybudowano tratwy na rzece Biała Orawa.

W latach 1890-1929 wielu mieszkańców wyemigrowało do Stanów Zjednoczonych, Budapesztu i na Bałkany. Podczas I wojny światowej zginęło 21 mieszkańców Zákamennego. W latach 1918-1926 Komposesorat Orawski zbudował w Zákamennem leśną kolejkę do transportu drewna, która funkcjonowała aż do 1971 roku. Była wyjątkowa, ponieważ na trasie Beskid-Chmura pociąg pokonywał różnicę wysokości 208 metrów na długości 5 km przy nachyleniu dochodzącym do 70%.

W latach dwudziestych XX w. założono wiele instytucji które działają po dziś dzień. Teatr powstał w 1922 roku, z kolei biblioteka gminna rok później. Ponadto w 1920 roku otwarto ośrodek zdrowia, a pierwszą aptekę w 1927 r.

W czasie Słowackiego Powstania Narodowego wieś była jednym z ośrodków partyzanckich na Orawie. W drugiej połowie XX wieku mieszkańcy pracowali w leśnictwie, rolnictwie oraz w zakładach przemysłowych na Orawie i w Ostrawie. W 1975 roku powstała Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna.

Gmina jest członkiem Stowarzyszenia Gmin i Miast Górnej Orawy, Stowarzyszenia Babia Hora oraz ma partnerskie relacje z polską gminą Suszec.

W latach 1615-1748 Zákamenné należało do parafii w Łokczy. Pierwszy drewniany kościół zbudowano na wzgórzu Kalwaria w 1659 roku. Odwiedzali go katoliccy wierni także z okolicznych wsi, ponieważ

pozostałe kościoły na Orawie, poza Rabczycą, były wówczas protestanckie. Nowy drewniany kościół pw. św. Wojciecha zbudowano w 1708 roku. W 1748 r. w Zákamennem utworzono parafię i szkołę. W 1862 roku wybudowano Kalwarię, składającą się z grupy czternastu kapliczek – stacji drogi krzyżowej. Latem 1893 roku kościół spłonął od uderzenia pioruna. W latach 1894-1896 zbudowano murowany kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny z dwiema wieżami.

Do zabytków należy kamienna figura św. Jana Nepomucena z XVIII wieku, figura Piety z XIX w., pomnik poległych w I i II wojnie światowej oraz dwa kamienie upamiętniające Williama Rowlanda (syna Anglika osiadłego w Czechach i Niemki. Był leśnikiem i jednym z pierwszych działaczy na rzecz ochrony przyrody w Tatrach i na Podtatrzu). W 2000 roku ukończono budowę kościoła pw. św. Józefa.

W gminie działa wiele organizacji społecznych. Do tradycyjnych należą: Straż Pożarna, Czerwony Krzyż, Zjednoczenie Sportowe, społeczność Urbár, Stowarzyszenie Hodowców Gołębi Pocztowych oraz Stowarzyszenie Pszczelarzy.

W herbie gminy widnieje lew z łacińskim krzyżem.

Herb Gminy Zákamenné
